

Remissyttrande En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret (SOU 2020:29)

Svenska institutet (SI) har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på ovanstående (diarienummer Ju2020/02293/SSK). SI har begränsat sitt remissvar till de förslag som särskilt berör myndigheten.

Inledning

SI arbetar för att öka intresset och stärka förtroendet för Sverige utomlands. Vårt uppdrag är att skapa möjligheter för svenska intressen internationellt och tillsammans med andra aktörer världen över bidra till en hållbar global utveckling. Att Sverige betraktas som en relevant partner utomlands är avgörande för vårt lands attraktionskraft och möjligheter till internationalisering.

För att kunna bygga relationer med omvärlden behöver vi förstå hur Sverige kan vara intressant i samarbeten med andra. En viktig uppgift för SI handlar om att följa och analysera bilden av Sverige utomlands. Inom ramen för uppdraget ingår att undersöka bilden av Sverige i olika delar av världen. I SI:s instruktion slås fast att myndigheten ska ett särskilt fokus läggas på att identifiera nya tendenser i informationsflöden och desinformation som berör Sverige och svenska förhållanden.

SI:s yttrande över förslag och rekommendationer i betänkningarna som särskilt berör myndigheten

9.3 Uppgifter som i nuläget inte bör överföras till den nya myndigheten

9.3.4 Svenska institutets uppdrag rörande desinformation

Flera myndigheter och departement har angränsande uppdrag inom frågor som berör desinformation. De olika myndigheternas uppdrag har ett gemensamt långsiktigt syfte att säkerställa Sveriges fortsatta utveckling och stabilitet. Svenska institutet (SI) är en av dessa myndigheter.

Utredningen menar att den nya myndighetens uppdrag även bör avse desinformation som sprids rörande Sverige avsedd för en publik utanför landet. Det finns därför en uppenbar risk enligt utredningen, att dubbelarbete kommer att ske och att SI och myndigheten för psykologiskt försvar kommer att analysera samma typ av budskap i samma kommunikationskanaler. Därför föreslås att

SI:s uppdrag inom desinformation tills vidare ligger kvar på SI och att Regeringskansliet, när den nya myndigheten väl inrättats, gör en uppföljning av detta och vid behov ser över hur SI:s uppdrag i den här delen ska utformas. SI instämmer inte i förslaget. Anledningen till det är följande:

SI:s uppdrag handlar om att följa och analysera hur Sverige uppfattas utomlands i bred bemärkelse. I det arbetet påträffar SI ibland medierapportering och spridning av budskap i sociala medier där en icke-nyanserad eller felaktig bild av Sverige målas upp. I vissa fall handlar det om desinformation. Förekomsten av desinformation är helt enkelt en del av samtalet om Sverige. Det ingår på så sätt som en naturlig del i SI:s analyser och underlag. Det är vare sig möjligt eller önskvärt, att försöka särskilja den del av SI:s uppdrag som handlar om desinformation från det bredare uppdraget att följa och analysera bilden av Sverige i andra länder. Om SI skulle utesluta delar av samtalet (i det här fallet eventuell desinformation), skulle vi inte kunna ge en heltäckande bild av hur vårt land uppfattas utomlands.

SI ska också tolka vad Sverige bilden kan få för konsekvenser för Sveriges attraktionskraft. En viktig uppgift för SI är att ge stöd till UD och utlandsmyndigheterna. SI:s och andra främjandeaktörers insikter ska nyttjas för att stärka och skapa förutsättningar för prioriteringar i Sverige främjandet. I det stödet ingår därmed även att förmedla kunskap om hur desinformation påverkar möjligheten att främja Sverige i utlandet. Analysunderlaget och kunskapen om hur Sverige uppfattas utomlands används också när SI tar fram egna aktiviteter som riktar sig till utländska målgrupper och som syftar till att öka intresset för vårt land. SI:s analysuppdrag är med andra ord utrikespolitiskt motiverat, inte säkerhetspolitiskt. Det syftar tex. till att förstå hur förekomsten av desinformation kan påverka bilden av Sverige och svenska aktörers möjlighet att främja Sverige i utlandet. Vi menar att det utrikespolitiska perspektivet särskiljer SI från den nya myndighetens uppdrag inom desinformation.

Däremot delar vi det utredningen lyfter fram om vikten av samverkan och informationsutbyte mellan myndigheter med liknande uppdrag inom området informationspåverkan och desinformation. SI ställer sig positiva till att inrätta ett Nationellt centrum för psykologiskt försvar. Att säkerställa att berörda myndigheterna även fortsättningsvis har en bra dialog och informationsdelning är viktigt.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Madeleine Sjöstedt efter föredragning av avdelningschef Anna Rudels och rådgivare Kajsa Haag. I beredningen har avdelningschef PA Wikström samt tillförordnad enhetschef Sofia Bard deltagit.

Madeleine Sjöstedt
Generaldirektör